

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

**T/8847. számú
törvényjavaslat**

**a bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony
igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról**

**Előadó: Dr. Draskovics Tibor
igazságügyi és rendészeti miniszter**

Budapest, 2009. február

2009. évi törvény**a bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról*****A bejegyzett élettársi kapcsolat létrejötte***

1. § (1) Bejegyzett élettársi kapcsolat akkor jön létre, ha az anyakönyvvezető előtt együttesen jelenlévő két, tizennyolcadik életévét betöltött, azonos nemű személy személyesen kijelenti, hogy egymással bejegyzett élettársi kapcsolatot kíván létesíteni.

(2) Kiskorú részére bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése nem engedélyezhető.

(3) Az anyakönyvvezető a kijelentés megtörténte után a bejegyzett élettársi kapcsolatot a bejegyzett élettársi kapcsolatok anyakönyvébe bejegyzi.

(4) A bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése nyilvánosan, két tanú jelenlétében történik.

2. § (1) A bejegyzett élettársi kapcsolatot megelőzően a leendő bejegyzett élettársaknak az anyakönyvvezető előtt nyilatkozniuk kell arról, hogy bejegyzett élettársi kapcsolatuknak legjobb tudomásuk szerint nincs törvényes akadálya, valamint igazolniuk kell, hogy bejegyzett élettársi kapcsolatuk törvényes feltételei fennállnak.

(2) A bejegyzett élettársi kapcsolat létesítését az anyakönyvvezető csak a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére irányuló szándék bejelentését követő harminc nap utáni időpontra tűzheti ki. A jegyző e határidő alól felmentést adhat.

(3) A felek valamelyikének közeli halállal fenyegető egészségi állapota esetében a felek nyilatkozata a bejegyzett élettársi kapcsolat törvényes feltételeinek igazolását pótolja, és a bejegyzett élettársi kapcsolat a bejelentés után nyomban létesíthető.

A bejegyzett élettársi kapcsolat joghatásai

3. § (1) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, vagy e törvény a rendelkezés alkalmazását nem zárja ki, megfelelően alkalmazni kell

a) a házasságra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársi kapcsolatra,

- b) a házastársra vagy házastársakra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársra vagy bejegyzett élettársakra,
- c) az özvegyre vonatkozó szabályokat az elhunyt bejegyzett élettárs túlélő bejegyzett élettársára,
- d) az elvált személyre vonatkozó szabályokat arra a személyre, akinek bejegyzett élettársi kapcsolatát megszüntették,
- e) a hajadonra, nőtlenre vonatkozó szabályokat arra személyre, aki még nem volt házas, és bejegyzett élettársi kapcsolatot még nem létesített, és
- f) a házaspárra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársakra.

(2) A bejegyzett élettársakra a házastársak által történő közös gyermekké fogadásra vonatkozó szabályok nem alkalmazhatóak. A bejegyzett élettársi kapcsolat apasági vélelmet nem keletkeztet.

(3) A házastársak névviselésére vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatóak a bejegyzett élettársakra. Bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése esetén a bejegyzett élettárs volt férje nevét a házasságra utaló toldással nem viselheti tovább, és ez a joga akkor sem éled fel, ha a bejegyzett élettársi kapcsolata megszűnt. Ha a leendő bejegyzett élettárs a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítését megelőzően házassági névként volt férje nevét vagy családi nevét viseli a házasságra utaló toldással, és házassági nevét nem módosítja másik házassági névviselési formára, a születési családi nevének viselésére jogosult.

(4) Az emberi reprodukcióra irányuló, külön törvény szerinti eljárásoknak a házastársakra vonatkozó rendelkezései a bejegyzett élettársakra nem alkalmazhatóak.

(5) Ha e törvény a házasság vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat fennállásához, illetve a házasság vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnéséhez nem állapít meg eltérő jogkövetkezményt, továbbá ha a jogosultság vagy a kötelezettség az özvegyet és az özvegy bejegyzett élettársat megkülönböztetés nélkül megilleti vagy terheli, a családi állapotra vonatkozó nyilatkozat csak olyan formában követelhető meg, hogy a „házas” és „bejegyzett élettárs”, az „özvegy” és az „özvegy bejegyzett élettárs”, illetve az „elvált” és az „elvált bejegyzett élettárs” megjelölés együtt szerepeljen.

(6) A családi állapotra vonatkozó adatot tartalmazó nyilvántartásban – az anyakönyvi nyilvántartás, valamint a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás kivételével – a családi állapotot úgy kell feltüntetni, hogy a „házas” és a „bejegyzett élettárs”, az „özvegy” és az „özvegy bejegyzett élettárs”, illetve az „elvált” és az „elvált bejegyzett élettárs” megjelölés együtt szerepeljen.

A bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnése

4. § (1) A bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnik

a) az egyik bejegyzett élettárs halálával,

b) bírósági felbontással vagy

c) közjegyző általi megszüntetéssel.

(2) A bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnésére a házasság megszűnésére vonatkozó rendelkezéseket alkalmazni kell.

(3) A bejegyzett élettársi kapcsolatot a felek közös megegyezése alapján a közjegyző nemperes eljárásban szünteti meg.

Módosuló törvények

5. § (1) A Csjt. 7. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Érvénytelen a házasság, ha a felek valamelyikének korábbi házassága vagy bejegyzett élettársi kapcsolata fennáll. Érvénytelen a bejegyzett élettársi kapcsolat, ha a felek valamelyikének korábbi házassága vagy bejegyzett élettársi kapcsolata fennáll.”

(2) A Csjt. a 26. §-t követően a következő új 26/A. §-sal egészül ki:

„26/A. § (1) Ha a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló törvény a házasság vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat fennállásához, illetve a házasság vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnéséhez nem állapít meg eltérő jogkövetkezményt, továbbá ha a jogosultság vagy a kötelezettség az özvegyet és az özvegy bejegyzett élettársat megkülönböztetés nélkül megilleti vagy terheli, a családi állapotra vonatkozó nyilatkozat csak olyan formában követelhető meg, hogy a „házas” és „bejegyzett élettárs”, az „özvegy” és az „özvegy

bejegyzett élettárs”, illetve az „elvált” és az „elvált bejegyzett élettárs” megjelölés együtt szerepeljen.

(2) A családi állapotra vonatkozó adatot tartalmazó nyilvántartásban – az anyakönyvi nyilvántartás, valamint a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás kivételével – a családi állapotot úgy kell feltüntetni, hogy a „házas” és a „bejegyzett élettárs”, az „özvegy” és az „özvegy bejegyzett élettárs”, illetve az „elvált” és az „elvált bejegyzett élettárs” megjelölés együtt szerepeljen.”

(3) A Csjt. 35. §-a a következő (4) és (5) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Ha az anya a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő vagy annak egy része alatt nem állt házassági kötelékben, a gyermek apjának kell tekinteni azt a férfit, aki az anyával a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő vagy annak egy része alatt a közjegyző által vezetett Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartása által igazolt élettársi kapcsolatban élt.

(5) A (4) bekezdésben foglaltakat nem lehet alkalmazni, ha az anya a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő alatt több férfival élt az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartása által igazolt élettársi kapcsolatban.”

(4) A Csjt. 36. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„36. § Ha az anya a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő vagy annak egy része alatt nem áll házassági kötelékben, és a közjegyző által vezetett Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásán alapuló apasági vélelem sem áll fenn, a gyermek apjának kell tekinteni azt a férfit,

a) aki a gyermeket teljes hatályú nyilatkozattal a magáénak ismerte el,

b) akit a bíróság jogerős ítélettel a gyermek apjának nyilvánított,

c) aki – az e törvényben meghatározott feltételek esetén – a gyermek születése után az anyával házasságot kötött, vagy

d) aki az anyával külön törvény rendelkezései szerint lefolytatott emberi reprodukcióra irányuló különleges eljárásban (a továbbiakban: reprodukciós eljárás) vett részt, és a származás a reprodukciós eljárás következménye.”

(5) A Csjt. 62. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A házastárs vagy bejegyzett élettárs köteles háztartásában eltartani a vele együtt élő házastársának vagy bejegyzett élettársának olyan tartásra szoruló kiskorú gyermekét (mostohagyermek), akit házastársa vagy bejegyzett élettársa az ő beleegyezésével hozott a közös háztartásba. A tartási kötelezettség mindkét házastársat, illetve bejegyzett élettársat egy sorban terheli.”

6. § A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 685/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„685/A. § Élettársi kapcsolat áll fenn két olyan házasságkötés vagy bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése nélkül közös háztartásban érzelmi és gazdasági közösségben (életközösségben) együtt élő személy között, akik közül egyiknek sem áll fenn mással házassági életközössége, bejegyzett élettársi életközössége vagy élettársi kapcsolata, és akik nem állnak egymással egyenesági rokonságban vagy testvéri, féltestvéri kapcsolatban.”

7. § (1) Az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 1982. évi 17. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: At.) 1. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Anyakönyvet kell vezetni:

- a) a születésekről,
- b) a házasságkötésekről,
- c) a bejegyzett élettársi kapcsolatokról,
- d) a halálesetekről.”

(2) Az At. 2. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A polgármester az anyakönyvvezető által előkészített házasság megkötésére, valamint bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozására az anyakönyvvezetőre megállapított képesítési feltételek hiányában is jogosult, az anyakönyvbe azonban bejegyzést nem tehet.”

(3) Az At. 4. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A házasság megkötésére és a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére irányuló eljárásra, a házasságkötés, valamint a bejegyzett élettársi kapcsolat anyakönyvezésére az az anyakönyvvezető illetékes, aki előtt a felek ez irányú szándékukat bejelentik.”

(4) Az At. 5/A. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A gyermek származási helyeként – az anya nyilatkozata alapján – az anya bejelentett lakóhelyét vagy tartózkodási helyét kell az anyakönyvbe bejegyezni. Ha az anya ismeretlen, akkor a születés helyét kell származási helyként is bejegyezni.”

(5) Az At. 7. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az anyakönyvi, a házasságkötési és a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére irányuló eljárásban a bejegyzendő adatokat, illetőleg a házasság megkötésének, valamint a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének törvényes előfeltételeit okirattal kell bizonyítani. Az idegen nyelvű okiratot hiteles magyar nyelvű fordítással ellátva kell bemutatni.”

(6) Az At. 11. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„11. § Az anyakönyvvezető a születést és a halálesetet a bejelentést követően azonnal, a házasságot és a bejegyzett élettársi kapcsolatot pedig annak létrejöttékor anyakönyvezi.”

(7) Az At. a 15. §-t követően a következő alcímmel, valamint a következő 15/A. §-sal egészül ki:

„A hivatali helyiség, a házasságkötés és a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének
helyszíne

15/A. § (1) A települési önkormányzat jegyzője gondoskodik arról, hogy az anyakönyvvezetőnek tárgyalásra alkalmas helyiség álljon rendelkezésére.

(2) A települési önkormányzat biztosítja a házasságkötésre, továbbá a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére alkalmas hivatali helyiséget, amelyben a házasságkötés, valamint a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése történik.

(3) A házasság hivatali helyiségen kívüli megkötését, valamint a bejegyzett élettársi kapcsolat hivatali helyiségen kívüli létesítését a jegyző engedélyezi.

(4) A (3) bekezdésben foglalt engedély esetén az anyakönyvvezető kizárólag akkor működik közre a házasságkötésnek vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének hivatali helyiségen kívüli lebonyolításánál, ha a felek

a) a tanúk, – és ha szükséges – a tolmács vagy a jelbeszédben jártas személy jelenlétét biztosítják,

b) gondoskodnak a házasságkötés vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének méltó keretéről,

c) gondoskodnak az anyakönyvvezető helyszínre és a hivatali helyiségbe való utazásáról, és

d) egyidejűleg gondoskodnak az anyakönyvvezető őrizetében lévő anyakönyvnek a házasságkötés vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének helyszínére való szállításáról és a hivatali helyiségbe való biztonságos visszaszállításáról, valamint az anyakönyv helyszínen való biztonságos kezelésének feltételeiről.

(5) A házasság megkötésének és a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének törvényben előírt módját és az eseményhez méltó körülményeit akkor is biztosítani kell, ha az hivatali helyiségen kívül történik.”

(8) Az At. 19. § (2) bekezdés g) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az anyakönyvvezető a házasságkötésnél való közreműködést megtagadja, ha:]

„g) a házasulók a születendő gyermek családi nevééről nem állapodtak meg;”

(9) Az At. 23. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„23. § (1) Az a Magyarországon lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező magyar állampolgár, hontalan vagy menekültként elismert személy, aki külföldön kíván házasságot kötni, az ehhez szükséges tanúsítvány kiadására irányuló kérelmét személyesen a lakóhelye, ennek hiányában a tartózkodási helye szerint illetékes anyakönyvvezetőnél nyújthatja be, aki azt haladéktalanul továbbítja a felettes szervhez. Bejelentett, érvényes lakcím hiányában az érintett kérelmét az utolsó bejelentett lakcíme szerint illetékes anyakönyvvezetőnél is előterjesztheti.

(2) A kérelemhez csatolni kell a nem magyar állampolgár félnek az illetékes külföldi hatóság vagy az eljáró magyar anyakönyvvezető előtt tett és hitelesített nyilatkozatát, amelyben kijelenti, hogy a tervezett házasságkötésének tudomása szerint nincs törvényes akadálya. A nyilatkozat csak akkor fogadható el, ha tartalmazza a születési családi és utónevet, a házassági nevet, a születési helyet és időt, a nemet, a családi állapotot, a szülők születési családi és utónevét, a lakcímet és az állampolgárságot.

(3) Ha mindkét fél az (1) bekezdésben meghatározott személyi körbe tartozik, részükre a tanúsítványt egy okiraton kell kiállítani. Ha a felek lakóhelye különböző, a tanúsítvány kiadását bármelyikük lakóhelye szerint illetékes anyakönyvvezetőnél előterjeszhetik. A tanúsítványt a kérelem benyújtásának helye szerint illetékes, a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szerve állítja ki.

(4) Külföldön élő magyar állampolgár részére a tanúsítványt a lakóhely szerint illetékes magyar konzuli tisztviselő állítja ki.

(5) A tanúsítvány tartalmazza:

- a) a felek természetes személyazonosító adatait,
- b) az érintett személyek állampolgárságát, hontalanságát, illetőleg menekült státusát,
- c) lakcímét,
- d) családi állapotát, valamint
- e) azt a tényt, hogy a tervezett házasságkötésnek a magyar jog szerint nincs akadálya.

(6) A tanúsítvány a kiállításától számított hat hónapig érvényes.

(7) A tanúsítvány kiállításának ügyintézési ideje 20 munkanap. ”

8. § (1) Az At. a következő, II/A. fejezettel, fejezetcímmel, alcímmel és 26/A-26/F. §-sal egészül ki:

„II/A. fejezet

A bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése

A bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére irányuló szándék

26/A. § (1) A bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése iránti szándékot személyesen kell bejelenteni, amelyről az anyakönyvvezető jegyzőkönyvet vesz fel.

(2) A felek egyike – ha magyarországi lakcímmel nem rendelkezik – a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére irányuló szándékát – a külföldi hatóság (közjegyző, anyakönyvvezető), illetve a magyar konzuli tisztviselő előtt tett hitelesített és hiteles magyar nyelvű fordítással ellátott nyilatkozatával – írásban is bejelentheti.

A bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozásának megtagadása

26/B. § Az anyakönyvvezető a bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozását megtagadja, ha

- a) a közreműködésre nem illetékes,
- b) az eljárásból ki van zárva,
- c) a létrehozásnak törvényes akadálya van,
- d) a felek a létrehozás törvényes feltételeit nem igazolták,
- e) a felek a létrehozáshoz a jogszabályban előírt felmentést, illetőleg engedélyt nem mutatták be,
- f) a bíróság valamelyik felet, akár nem jogerős határozattal is cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezte, vagy a fél a létrehozás időpontjában nyilvánvalóan cselekvőképtelen, vagy
- g) a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére előírt várakozási idő még nem telt el, illetve a házasulók e határidő alól felmentést nem kaptak.

Nem magyar állampolgár bejegyzett élettársi kapcsolatának létesítése

26/C. § (1) A nem magyar állampolgár részére a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. törvényerejű rendelet 38. § (1) bekezdése szerinti igazolás alóli felmentés a kiállításának napjától számított hat hónapig érvényes.

(2) A felmentés megadása iránti kérelmet az együttesen megjelenő felek a bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozására jogosult anyakönyvvezetőnél nyújthatják be.

(3) Azonos külföldi állampolgárságú felek az állampolgárságuk szerint illetékes, Magyarországon működő külképviseleti hatóságnál is létesíthetnek bejegyzett élettársi kapcsolatot, feltéve, hogy nemzetközi szerződés vagy viszonyosság és a külföldi állam joga ezt lehetővé teszi.

(4) A bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésekor a felek anyanyelvüket is használhatják.

(5) Ha a felek vagy a tanúk, illetőleg ezek egyike a magyar nyelvet nem beszéli, továbbá, ha az anyakönyvvezető a felek vagy a tanúk, illetőleg ezek egyike által beszélt idegen nyelvet nem érti, tolmácsot kell alkalmazni. A tolmácsról a felek gondoskodnak.

Tanúsítvány a bejegyzett élettársi kapcsolat külföldön történő létesítéséhez

26/D. § (1) Az a Magyarországon lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező magyar állampolgár, hontalan vagy menekültként elismert személy, aki külföldön kíván bejegyzett élettársi kapcsolatot létesíteni, az ehhez szükséges tanúsítvány kiadására irányuló kérelmét személyesen a lakóhelye, ennek hiányában a tartózkodási helye szerint illetékes anyakönyvvezetőnél nyújthatja be, aki azt haladéktalanul továbbítja a felettes szervhez. Bejelentett, érvényes lakcím hiányában az érintett kérelmét az utolsó bejelentett lakcíme szerint illetékes anyakönyvvezetőnél is előterjesztheti.

(2) A kérelemhez csatolni kell a nem magyar állampolgár félnek az illetékes külföldi hatóság vagy az eljáró magyar anyakönyvvezető előtt tett és hitelesített nyilatkozatát, melyben kijelenti, hogy a tervezett bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének tudomása szerint nincs törvényes akadálya. A nyilatkozat csak akkor fogadható el, ha tartalmazza a születési családi és utónevet, a házassági nevet, a születési helyet és időt, a nemzet, a családi állapotot, a szülők születési családi és utónevét, a lakcímet és az állampolgárságot.

(3) Ha mindkét fél az (1) bekezdésben meghatározott személyi körbe tartozik, részükre a tanúsítványt egy okiraton kell kiállítani. Ha a felek lakóhelye különböző, a tanúsítvány kiadását bármelyikük lakóhelye szerint illetékes anyakönyvvezetőnél előterjeszthetik. A tanúsítványt a kérelem benyújtásának helye szerint illetékes, a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szerve állítja ki.

(4) Külföldön élő magyar állampolgár részére a tanúsítványt a lakóhely szerint illetékes magyar konzuli tisztviselő állítja ki.

(5) A tanúsítvány tartalmazza:

a) a felek természetes személyazonosító adatait,

b) az érintett személyek állampolgárságát, hontalanságát, illetőleg menekült státusát,

c) lakcímét,

d) családi állapotát, valamint

e) azt a tényt, hogy a tervezett bejegyzett élettársi kapcsolatnak a magyar jog szerint nincs akadálya.

(6) A tanúsítvány a kiállításától számított hat hónapig érvényes.

(7) A tanúsítvány kiállításának ügyintézési ideje 20 munkanap.

A bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozása

26/E. § (1) Az anyakönyvvezető a bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozásának időpontját a felek kívánságát is figyelembe véve tűzi ki.

(2) Ha a bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozását megelőző eljárásról készített jegyzőkönyv felvétele óta hat hónap eltelt, az eljárást meg kell ismételni.

(3) A bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése nyilvános és méltóságteljes.

(4) A (3) bekezdésben foglalt rendelkezéstől csak akkor lehet eltérni, ha a felek ezt kérik.

(5) Az anyakönyvi bejegyzést megelőzően az anyakönyvvezető előbb az egyik, majd a másik félhez külön-külön a következő kérdést intézi: „Kijelenti-e (itt megnevezendő az a fél, akihez a kérdést intézi), hogy az itt jelen lévő (megnevezett másik féllel) bejegyzett élettársi kapcsolatot létesít?”. Ha a feltett kérdésre mindkét fél egybehangzó igennel válaszolt, az anyakönyvvezető a következő kijelentést teszi: „Megállapítom, hogy (itt megnevezendő az egyik majd a másik fél) a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló törvény értelmében bejegyzett élettársak.”

(6) A felek kérésére – ha az anyakönyvvezető, a tanúk és mindkét fél érti és beszéli az adott, Magyarországon honos nemzeti és etnikai kisebbség nyelvét – az eljárás az adott kisebbség nyelvén is lefolytatható.

(7) A felek, a tanúk és az anyakönyvvezető, továbbá – ha közreműködött – a tolmács az anyakönyvi bejegyzést aláírják.

(8) Ha a felek vagy azok egyike az (5) bekezdésben foglaltak szerinti kérdésre nem egybehangzó igennel válaszol, a nyilatkozatot feltételhez vagy időhöz köti, közöttük a bejegyzett élettársi kapcsolat nem jön létre. E tényt az anyakönyvvezető a jelenlévők előtt kijelenti.

(9) Ha a felek vagy azok egyike, illetőleg a tanú vagy a tolmács az anyakönyv bejegyzésének aláírását megtagadja, de a bejegyzett élettársi kapcsolat az (5) bekezdésben foglaltaknak megfelelően létrejött, az anyakönyvvezető az aláírásra szolgáló rovatba e tényt feljegyzi.

26/F. § Tanú nagykorú és cselekvőképes személy lehet. A tanúkról a leendő bejegyzett élettársak gondoskodnak.”

(2) Az At. 30. § (1)-(4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A születési anyakönyvbe a szülők, a házassági anyakönyvbe és a bejegyzett élettársi kapcsolatok anyakönyvébe a felek apja és anyja, a halotti anyakönyvbe az elhalt apja, anyja továbbá házastársa vagy bejegyzett élettársa nevéként a születési nevet kell anyakönyveznie.

(2) A házassági, valamint a bejegyzett élettársi kapcsolatok anyakönyvébe a feleség és a férj, illetve a felek születési nevét minden esetben be kell jegyezni.

(3) Az anyakönyvvezetőnek a kéttagú születési családi név és a házassági név családi nevekből képzett részét kötőjellel összekapcsolva kell anyakönyveznie.

(4) Az anyakönyvbe azt a születési és házassági nevet kell bejegyezni, amely az érintett személyt a születés, a házasságkötés, a bejegyzett élettársi kapcsolat bejegyzése vagy a haláleset időpontjában megillette. Anyakönyveznie a szülők által meghatározott sorrendben legfeljebb két, a gyermek nemének megfelelő utónevet lehet a Magyar Tudományos Akadémia által összeállított utónévjegyzékből.”

(3) Az At. 32. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A nem megváltozásának a születési anyakönyvbe való bejegyzését meg kell tagadni, ha az érintett személy házassága vagy bejegyzett élettársi kapcsolata fennáll.”

(4) Az At. a következő alcímmel és 35/A. §-sal egészül ki:

„A bejegyzett élettársi kapcsolatok anyakönyve

35/A. § (1) A bejegyzett élettársi kapcsolatok anyakönyve tartalmazza

- a) a létrehozás helyét és idejét (év, hó, nap);
- b) a bejegyzett élettársak születési családi és utónevét, az anyakönyvezés előtt viselt nevét, születési helyét, személyi azonosítóját, annak hiányában születési idejét (év, hó, nap), a bejegyzést megelőző családi állapotát, a lakóhely településének a nevét, a bejegyzett élettársak szüleinek születési családi és utónevét;
- c) a tanúk és a tolmács nevét;
- d) a bejegyzett élettársak nemét;
- e) a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése során alkalmazott nyelv megnevezését, ha a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére irányuló eljárás valamely Magyarországon honos nemzeti és etnikai kisebbség nyelvén történt;
- f) a bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozásánál közreműködött anyakönyvvezető nevét;
- g) a bejegyzett élettársak külföldi állampolgárságát vagy hontalanságát, a hazai anyakönyvezésnél ismeretlen állampolgárságát.

(2) Az adatok változása esetén anyakönyvezni kell:

- a) a bejegyzett élettársak születési nevének, személyi azonosítójának megváltozását;
- b) a bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnését, illetve érvénytelenné nyilvánítását;
- c) a magyar állampolgárság megszűnését, a magyar állampolgárság megszerzését.

(3) A bejegyzett élettársakat az anyakönyvbe születési nevük abc sorrendjében kell bejegyezni.”

(5) Az At. 42/A. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Felhatalmazást kap az anyakönyvi ügyekért felelős miniszter, hogy rendeletben jelölje ki a bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozására jogosult anyakönyvvezetők körét.”

9. § (1) Az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Kjnp.) a 36. §-t követően a következő alcímmel és 36/A-36/D. §-okkal egészül ki:

„A bejegyzett élettársi kapcsolat közjegyző általi megszüntetése

36/A. § (1) A bejegyzett élettársi kapcsolat közjegyző általi megszüntetésének akkor van helye, ha

- a) azt a bejegyzett élettársak befolyásmentesen, közösen kérik,
- b) egyik bejegyzett élettársnak sincs olyan gyermeke, akinek tartására a bejegyzett élettársak közösen kötelezettek, és
- c) a bejegyzett élettársak az őket egymással szemben terhelő, jogszabályon alapuló tartás, a közös lakás használata, valamint – az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése kivételével – a bejegyzett élettársi közös vagyon megosztása kérdésében közjegyzői okiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglaltan megegyeztek.

(2) Az (1) bekezdés c) pont szerinti közokirat elkészítésére az a közjegyző is jogosult, aki a bejegyzett élettársi kapcsolatot nemperes eljárásban megszünteti.

(3) Nincs helye a bejegyzett élettársi kapcsolat közjegyző általi megszüntetésének, ha

- a) a bejegyzett élettársak bármelyike cselekvőképtelen, korlátozottan cselekvőképes, vagy
- b) a bejegyzett élettársi kapcsolat érvénytelenné nyilvánításának vagy nemlétezése megállapításának lenne helye.

(4) A bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére a házasság felbontására vonatkozó szabályokat – az e törvényben meghatározott eltérésekkel – megfelelően alkalmazni kell.

(5) A bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére irányuló eljárásban bizonyításnak és igazolásnak nincs helye.

(6) A bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére irányuló eljárás lefolytatására – a felek választása szerint – az a közjegyző illetékes, akinek az illetékességi területén a kérelmezők

utolsó közös lakóhelye volt, vagy akinek az illetékességi területén a felek valamelyikének lakóhelye van. Ha a kérelem előterjesztésekor a feleknek nincs belföldi lakóhelye, az eljárást a bejegyzett élettársi kapcsolatot az anyakönyvi nyilvántartásba bejegyző anyakönyvvezető illetékességi területe szerint illetékes közjegyző folytatja le.

36/B. § (1) A közjegyző a feleket a kérelem beérkezésétől vagy a hiányok pótlásától számított 30 napon belül személyesen meghallgatja, kivéve, ha a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának van helye.

(2) A közjegyző a személyesen megjelent feleket a kérelmükről, megállapodásukról és a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetése feltételeinek fennállásáról meghallgatja.

(3) A bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére irányuló, ugyanazon okiratba foglalt közös kérelemben a feleknek nyilatkozniuk kell a 36/A. § (1) bekezdésben meghatározott kérdésekről, a közjegyző illetékességét megalapozó okról, és csatolni kell a kérelemhez a 36/A. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt kérdésekről szóló megállapodásukat.

(4) Ha az élettársi közös vagyont képező ingóságok megosztása a kérelem előterjesztésének időpontjában már megtörtént, a kérelemben elegendő ennek tényéről nyilatkozni.

(5) A meghallgatás egy alkalommal legfeljebb 60 napra elhalasztható, ha bármelyik fél azt legkésőbb a meghallgatáson kéri.

(6) Ha a meghallgatáson – a halasztás esetét kivéve – bármelyik fél személyesen nem jelenik meg, a közjegyző az eljárást megszünteti.

36/C. § (1) Ha a közjegyző a feleknek az őket egymással szemben terhelő, jogszabályon alapuló tartásról, a közös lakás használatáról, valamint – az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése kivételével – az élettársi közös vagyon megosztásáról szóló egyezségét jóváhagyta, a felek bejegyzett élettársi kapcsolatát végzéssel megszünteti.

(2) Ha az egyezség nem hagyható jóvá, a közjegyző az egyezség jóváhagyását megtagadja, és a kérelmet elutasítja. A kérelmet akkor is el kell utasítani, ha megállapítható, hogy a bejegyzett élettársi kapcsolat közjegyző által történő megszüntetésének feltételei nem állnak fenn.

36/D. § (1) A felek – eltérő megállapodás hiányában – egyenlő arányban viselik az eljárás költségeit, a jogi képvisellel kapcsolatos költségeket pedig mindegyik fél maga viseli.

(2) A közjegyző a felek kérelmére az eljárást befejező végzésében rendelkezik az eljárásért fizetendő – a közjegyzői díjon és költség térítésen kívüli egyéb – eljárási költségekről.

(3) A felek egyezségét jóváhagyó végzés a bíróság által jóváhagyott egyezséggel, a bejegyzett élettársi kapcsolatot megszüntető végzés pedig a bíróság ítéletével azonos hatályú. A végzések ellen nincs helye felülvizsgálati kérelemnek.

(4) A közjegyző a bejegyzett élettársi kapcsolatot megszüntető végzést öt munkanapon belül megküldi az illetékes anyakönyvvezetőnek.”

(2) A Kjnp. a 36/D. §-t követően a következő alcímmel és 36/E-36/G. §-okkal egészül ki:

„Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásának vezetése

36/E. § (1) Az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartása (a továbbiakban: élettársi nyilvántartás) az élettársi kapcsolat fennállása bizonyításának megkönnyítése céljából tartalmazza

a) két, nem cselekvőképtelen nagykorú kérelmező által közjegyző előtt közösen tett azon nyilatkozatot, hogy egymással a Polgári Törvénykönyv szerinti élettársi kapcsolatban (a továbbiakban: élettársi kapcsolat) élnek, és

b) legalább az egyik kérelmezőnek a közjegyző előtt tett azon nyilatkozatát, hogy már nem áll fenn élettársi kapcsolata a vele együtt korábban nyilvántartásba vett személlyel.

(2) Az élettársi nyilvántartás igazolja, hogy egymással élettársi kapcsolata áll fenn azoknak, akiknek az élettársi kapcsolat fennállásáról szóló közösen tett nyilatkozata az élettársi nyilvántartásban szerepel. Az élettársi nyilvántartás nem igazolja az élettársi kapcsolat fennállását, ha

a) az élettárs utóbb tett, az élettársi kapcsolat fenn nem állásáról szóló nyilatkozatát az élettársi nyilvántartásba bejegyezték,

b) az élettársak egyike meghalt vagy

c) az élettársak bármelyike utóbb házasságot köt vagy bejegyzett élettársi kapcsolatot létesít.

(3) Az élettársi nyilvántartásba újabb, az (1) bekezdés a) pontja szerinti nyilatkozat nem jegyezhető be, amíg a korábban nyilvántartásba vett élettársi kapcsolat fennállását az élettársi nyilvántartás igazolja.

(4) Az élettársi nyilvántartás tartalma:

a) a kérelmezők

aa) családi és utóneve,

ab) születési családi és utóneve,

ac) születési helye és ideje,

ad) anyjának születési családi és utóneve,

ae) állampolgársága,

b) az élettársi kapcsolat fennállásáról szóló nyilatkozat,

c) nyilatkozat arról, hogy az élettársi nyilvántartásba bejegyzett élettársi kapcsolat már nem áll fenn,

d) az az időpont, amikor az anyakönyvi bejegyzés szerint a nyilvántartásba bejegyzett élettársi kapcsolat a kérelmezők bármelyikének házassága, bejegyzett élettársi kapcsolata vagy halála miatt megszűnt,

e) a nyilatkozatot a nyilvántartásba bejegyző közjegyző neve, székhelye és a bejegyzésről szóló végzés ügyszáma.

(5) Az élettársak közös kérelmére az élettársi nyilvántartás tartalmazza az élettársak nyilatkozatát a születendő közös gyermekeik családi nevééről.

(6) Az élettársi nyilvántartás közhitelesen tartalmazza az élettársaknak a (4) bekezdés b)-e) pontjaiban foglalt adatait és az (5) bekezdésben meghatározott nyilatkozatot.

(7) Az élettársi nyilvántartás az adatokat az élettársi kapcsolat fennállásáról szóló nyilatkozat bejegyzésének időpontjától számított 100 évig tartalmazza.

(8) Az élettársi nyilvántartás adatait a közjegyző és az országos kamara kezeli. Az országos kamara működteti a nyilvántartásban szereplő adatok kezelésére szolgáló, folyamatosan a felhasználók rendelkezésére álló informatikai alkalmazást. Az országos kamara a (4) bekezdés a) pontjában foglalt adatokban bekövetkezett változásokat és a (4) bekezdés d) pontjában foglalt adatokat a nyilvántartásban átvezeti, e célból a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartását vezető szervtől elektronikus úton adatot igényelhet.

36/F. § (1) A nyilatkozat felvételére irányuló eljárás élettársak közös kérelemre vagy az élettársi kapcsolat fenn nem állásáról szóló nyilatkozat esetén bármelyik élettárs kérelmére indul. Közös kérelem esetén a közjegyző illetékességét az élettársak bármelyikének lakóhelye vagy tartózkodási helye megalapítja.

(2) A közjegyző az élettársi kapcsolatra vonatkozó nyilatkozat megtétele előtt – az általános oktatási kötelezettsége keretében – az élettársat arról is tájékoztatja, hogy mi tekintendő élettársi kapcsolatnak, az hogyan keletkezik, hogyan szűnik meg és milyen családjogi, vagyoni jogi és öröklési jogi következményekkel jár.

(3) Élettársi kapcsolatra vonatkozó nyilatkozatot csak személyesen lehet tenni. A közjegyző a kérelmező személyazonosságáról a közjegyzői okirat elkészítése szabályainak alkalmazásával győződik meg.

(4) A közjegyzőnek az élettársi nyilvántartásba történő bejegyzésről szóló végzése tartalmazza a nyilvántartásba bejegyzésre kerülő adatokat is; a jogerős végzésének ugyanaz a hatálya, mint a bíróság jogerős ítéletének. A közjegyző az élettársi nyilvántartásba az adatokat a végzés meghozatalával egyidejűleg, a fellebbezésre tekintet nélkül jegyzi be.

(5) Ha a közjegyző csak az egyik élettárs nyilatkozata alapján jegyezte be az élettársi kapcsolat fenn nem állásáról szóló nyilatkozatot, az erről szóló végzést a másik élettársnak is kézbesíti. Az értesítési cím megállapítása céljából a közjegyző térítésmentesen, elektronikus úton adatot igényel a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásából.

(6) Az (4) és (5) bekezdésben foglalt szabályokat megfelelően alkalmazni kell abban az esetben is, ha a közjegyző a bejegyzésről szóló határozatát kijavítja vagy kiegészíti.

36/G. § (1) A közjegyző tanúsítványt az érintett személy élettársi nyilvántartásban szereplő adatainak igazolása céljából kizárólag a nyilvántartásban szereplő személynek állíthat ki.

(2) Az országos kamara az élettársi nyilvántartásból az adatigénylésre jogosult részére szolgáltatathat adatokat.

(3) Az élettársi nyilvántartásból annak a közigazgatási hatóságnak, közigazgatási szervnek, bíróságnak, ügyésznek, nyomozóhatóságnak, nemzetbiztonsági szolgálatnak, továbbá a közjegyző tevékenységének szakmai felügyeletét ellátó szervnek továbbítható adat, amely minden egyes igényelt adat tekintetében a törvényi rendelkezés megjelölésével igazolja, hogy törvény az ügy elbírálásához, továbbá jogosultság, illetve kötelezettség fennállásának ellenőrzéséhez feljogosította az adat kezelésére. Az adatigénylőnek a kérelemben meg kell jelölnie annak az eljárásnak az ügyszámát és tárgyát, amelyben az igényelt adatok megismerésére törvény alapján jogosult.

(4) Az élettársi nyilvántartásban szereplő adatok kezelésére szolgáló informatikai alkalmazás működtetője naplót készít

a) az informatikai alkalmazás üzemben tartási idejéről,

b) az élettársi nyilvántartásba történő bejegyzésről a bejegyzett adat, a bejegyzés időpontja, és a bejegyzést végző feltüntetésével,

c) az élettársi nyilvántartásból történő adatigénylés teljesítéséről az adatigénylő, az adattovábbítás időpontja, az ahhoz megadott adatok és a szolgáltatott adatok megjelölésével,

d) a naplóból történt adatszolgáltatásról a szolgáltatott adatok körének, az adatigénylő nevének és címének, az adatigénylésben feltüntetett adatigénylési jogalapnak, valamint az adatszolgáltatás időpontjának, továbbá az adatszolgáltatást végző azonosító adatainak feltüntetésével.

(5) A napló adatait azok keletkezésétől számított 100 évig kell megőrizni, és biztosítani kell az azok megismeréséhez szükséges technikai eszközöket.

(6) A napló adatait az országos kamara a 36/G. § (3) bekezdése szerint eljárva továbbíthatja.

(7) Ha a büntetőeljárásban eljáró bíróság, ügyész és nyomozó hatóság, a nemzetbiztonsági szolgálat, továbbá a törvényben titkos információgyűjtésre felhatalmazott szerv adatigénylése azt – bűnüldözési, bűnmegelőzési vagy nemzetbiztonsági érdekekre hivatkozással –

kifejezetten tartalmazza, az országos kamara nem tájékoztathatja az érintettet az adattovábbításról.”

(3) A Kjnp. 38. §-a a következő c) ponttal egészül ki:

[Felhatalmazást kap az igazságügyért felelős miniszter, hogy]

„c) rendeletben szabályozza a bejegyzett élettársi kapcsolat közjegyző által történő megszüntetésének eljárására vonatkozó részletes szabályokat,”

(4) A Kjnp. 38. §-a a következő d) és e) ponttal egészül ki:

[Felhatalmazást kap az igazságügyért felelős miniszter, hogy]

„d) rendeletben szabályozza az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásának vezetése és az abból történő adatszolgáltatás módjára vonatkozó részletes szabályokat,

e) az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben rendeletben szabályozza az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásából történő országos kamarai adatszolgáltatás ellenértékének összegére és megfizetésének módjára vonatkozó részletes szabályokat.”

10. § (1) A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Nytv.) 11. § (1) bekezdés k) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A nyilvántartás tartalmazza a polgár]

„k) családi állapotát, házasságkötése vagy bejegyzett élettársi kapcsolata létesítésének helyét;”

(2) Az Nytv. 16. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„16. § Az anyakönyvvezető a születési, a házassági, a halotti anyakönyvben, valamint a bejegyzett élettársi kapcsolatok anyakönyvében rögzített – a 11. § (1) bekezdésében meghatározott – adatokat átvezeti a nyilvántartáson.”

(3) Az Nytv. 21. §-a a következő m) ponttal egészül ki:

[E törvény felhatalmazása alapján a 17. § (2) bekezdésének b) pontja szerinti adatokat jogosultak igényelni:]

„m) a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére irányuló polgári nemperes eljáráshoz a közjegyző,”

(4) Az Nytv. 21. §-a a következő n) ponttal egészül ki:

[E törvény felhatalmazása alapján a 17. § (2) bekezdésének b) pontja szerinti adatokat jogosultak igényelni:]

„n) az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásának vezetésére irányuló polgári nemperes eljáráshoz a közjegyző, az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában szereplő személy házasságkötésének, bejegyzett élettársi kapcsolata létesítésének és halálának az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában való feltüntetése érdekében a Magyar Országos Közjegyzői Kamara.”

(5) Az Nytv. a 24/A. §-t követően a következő új 24/B. §-sal egészül ki:

„24/B. § (1) Ha az adatszolgáltatással érintett jogintézmény vonatkozásában a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló törvény a házasság vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat fennállásához, illetve a házasság vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnéséhez nem állapít meg eltérő jogkövetkezményt, továbbá ha a jogosultság vagy a kötelezettség az özvegyet és az özvegy bejegyzett élettársat megkülönböztetés nélkül megilleti vagy terheli, a családi állapotot tartalmazó személyes adatra vonatkozó adatszolgáltatást a nyilvántartásból a „házas vagy bejegyzett élettárs”, „elvált vagy elvált bejegyzett élettárs” vagy „özvegy vagy özvegy bejegyzett élettárs” megjelöléssel kell teljesíteni.

(2) A jegyző – az érintett személy kifejezetten eltérő kérelme hiányában – a nyilvántartás alapján kiadott hatósági bizonyítványban a családi állapotra vonatkozó adatot a „házas vagy bejegyzett élettárs”, „elvált vagy elvált bejegyzett élettárs” vagy „özvegy vagy özvegy bejegyzett élettárs” megjelöléssel tünteti fel.

(3) A családi állapot igazolására a nyilvántartás alapján kiállított hatósági bizonyítványon kívül más okirat nem követelhető meg.”

(6) Az Nytv. 25. § (1) bekezdés c) és d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az e törvényben előírt adatszolgáltatási és nyilvántartási feladataik teljesítéséhez az eljárásban érintett polgár személyi azonosítóját az alábbi szerveknek köteles átadni:]

„c) a házasulók a házassági szándékuk bejelentésekor, illetve a bejegyzett élettársi kapcsolatot létesítők e szándékuk bejelentésekor az anyakönyvvezetőnek;

d) a peres felek a családjogi és házassági bontóperben, a bejegyzett élettársi kapcsolat felbontására irányuló perben, valamint a holtta nyilvánítással és a halál tényének bírói megállapításával összefüggő ügyekben a bíróságnak, a bejegyzett élettársi kapcsolatot megszüntetni kívánók a közjegyzőknek;”

11. § A közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény 1. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A bejegyzett élettársi kapcsolat közjegyző általi megszüntetése alá tartozó ügyekben a közjegyző döntése szükséges a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetéséhez.”

12. § A Schengeni Végrehajtási Egyezmény keretében történő együttműködésről és információcseréről szóló 2007. évi CV. törvény 15. § a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A SIRENE Iroda a kiegészítő információk beszerzése és továbbítása céljából - az adatigénylés céljának meghatározása mellett - az alábbi adatok átvételére jogosult:]

„a) a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvény szerinti személyiadat- és lakcímnnyilvántartásból a polgár személyazonosító igazolványának, továbbá személyi azonosítójáról és lakcíméről kiadott hatósági igazolványának okmányazonosítója, név- és lakcímadatai, anyja neve, arcképmása, állampolgársága, születési helye, születési ideje, neme, családi állapota, a házasságkötés, illetve a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének helye, a nyilvántartásból való kikerülés oka, helye és ideje;”

13. § A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 192. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki bejegyzett élettársi kapcsolatának fennállása alatt házasságot köt, vagy újabb bejegyzett élettársi kapcsolatot létesít, továbbá aki bejegyzett élettársi kapcsolatban álló személlyel házasságot köt, vagy ilyen személlyel bejegyzett élettársi kapcsolatot létesít.”

14. § A statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény 10. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A népmozgalmi statisztika körében megfigyelésre kerül minden Magyarországon bekövetkezett születés, haláloset, házasságkötés, bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése, élettársi nyilatkozat nyilvántartásba vétele, házasság felbontása valamint érvénytelenné nyilvánítása, bejegyzett élettársi kapcsolat felbontása, megszüntetése, a nyilvántartott élettársi kapcsolat megszűnése (a továbbiakban együtt: népmozgalmi esemény), valamint lakcímváltozás.”

15. § (1) A nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. tvr. (a továbbiakban: Nmtvr.) a következő alcímmel és 41/A. §-sal egészül ki:

„A bejegyzett élettársi kapcsolat

41/A. § (1) A bejegyzett élettársi kapcsolat létrejöttére és érvényességére, annak joghatásaira, valamint megszűnésére a 37-40. §-ok rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni.”

(2) Az Nmtvr. 59. §-ának (2) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(2) Házassági vagyoni jogot, valamint a bejegyzett élettársak vagyoni viszonyait érintő eljárásban magyar bíróság eljárhat, ha az egyik házastárs vagy bejegyzett élettárs lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye belföldön van.”

(3) § Az Nmtvr. 62/B. §-ának a) pontja helyébe az alábbi rendelkezés lép:

[Magyar állampolgár személyi állapotát érintő eljárásban magyar bíróság vagy más hatóság minden esetben eljárhat. Ez a joghatóság kizárólagos, kivéve, ha]

„a) magyar állampolgár házasságának felbontása vagy bejegyzett élettársi kapcsolatának megszüntetése iránt indul külföldön eljárás, és a magyar állampolgárságú félnek, illetőleg ha mindkét fél magyar állampolgár, legalább azok egyikének lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye az eljáró bíróság vagy más hatóság államában van;”

(4) Az Nmtvr. 70. §-ának (2) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(2) A kizárólagos magyar joghatóság ellenére el kell ismerni a magyar állampolgár házasságát felbontó vagy bejegyzett élettársi kapcsolatát megszüntető jogerős külföldi

határozatot, ha annak hazai elismerését a magyar állampolgárságú volt házastárs vagy volt bejegyzett élettárs maga kéri, feltéve, hogy a 72. § (2) bekezdésében meghatározott megtagadási okok egyike sem áll fenn.”

Záró rendelkezések

16. § (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő második hónap első napján lép hatályba.

(2) A 9. § (2) és (4) bekezdése, valamint 10. § (4) bekezdése a kihirdetését követő nyolcadik hónap első napján lép hatályba.

17. § (1) A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény

1. 14. § (2) bekezdésében, 15. § (2) bekezdésében, 21. § (2) bekezdésében, 601. § (1) bekezdésében, 615. § (1) bekezdésében, 670. § (2) bekezdésében és 685. § *b)* pontjában a „házastársa” szövegrész helyébe a „házastársa, bejegyzett élettársa”,

2. 14. § (6) bekezdés 3. pont *a)* alpontjában a „házassági” szövegrész helyébe a „házassági, a bejegyzett élettársi”,

3. 19/A. § (1) bekezdésében, 601. § (2) bekezdésében a „házastársát” szövegrész helyébe a „házastársát vagy bejegyzett élettársát”,

4. 19/A. § (1) bekezdésében, 601. § (3) bekezdésében és a 615. § előtti alcímben a „házastárs” szövegrész helyébe a „házastárs, bejegyzett élettárs”,

5. 578/G. § (2) bekezdésében a „házastársak” szövegrész helyébe a „házastársak és a bejegyzett élettársak”,

6. 601. § (1) bekezdésében a „házastársak” szövegrész helyébe a „házastársak, bejegyzett élettársak”,

7. 601. § (2) bekezdésében a „házastársa” szövegrész helyébe a „házastársa vagy bejegyzett élettársa”,

8. 601. § (2) bekezdésében és 601. § (3) bekezdésében a „házastársak” szövegrész helyébe a „házastársak vagy a bejegyzett élettársak”,

9. 601. § (3) bekezdésében, 625. § (2) bekezdésében a „házastársának” szövegrész helyébe a „házastársának, bejegyzett élettársának”,

10. 606. §-ában, 667. § (1) bekezdés *d)* pontjában és 685. § *b)* pontjában a „házastárs” szövegrész helyébe a „házastárs, a bejegyzett élettárs”,

11. 607. § (4) bekezdésében, 615. § (2) bekezdésében, 616. § (1) bekezdésében, 616. § (2) bekezdésében, 616. § (3) bekezdés második mondatában és 671. § (1) bekezdésében a „házastárs” szövegrész helyébe a „házastárs vagy a bejegyzett élettárs”,

12. 608. § (1) és 617. § (3) bekezdésében az „és házastárs” szövegrész helyébe a „házastárs és bejegyzett élettárs”,

13. 609. § (1) bekezdésében a „házastársnak” szövegrész helyébe a „házastársnak, bejegyzett élettársnak”,

14. 613. § (3) bekezdésében a „házasság” szövegrész helyébe a „házasság vagy bejegyzett élettársi kapcsolat” szöveg, a „házastárssal” szövegrész helyébe a „házastárssal vagy bejegyzett élettárssal”,

15. 615. § (2) bekezdésében a „házasságot köt” szövegrész helyébe a „házasságot köt, vagy bejegyzett élettársi kapcsolatot létesít”,

16. 616. § (3) bekezdésében a „Mind a házastárs” szövegrész helyébe a „Mind a házastárs, mind a bejegyzett élettárs” szöveg, a „házastársa haszonélvezeti jogának” szövegrész helyébe a „házastársa, bejegyzett élettársa haszonélvezeti jogának”,

17. 616. § (4) bekezdésében és 667. § (3) bekezdésében a „házastársat” szövegrész helyébe a „házastársat, és a bejegyzett élettársat”,

18. 661. §-ában a „házastársát” szövegrész helyébe a „házastársát, bejegyzett élettársát”,

19. 663. § (1) bekezdés *c)* pontjában a „vagy házastársának” szövegrész helyébe a „házastársának vagy bejegyzett élettársának”,

20. 663. § (2) bekezdésében a „Házastársát” szövegrész helyébe a „Házastársát vagy bejegyzett élettársát” szöveg, a „házastársi” szövegrész helyébe a „házastársi, bejegyzett élettársi”,

21. 665. § (2) bekezdésében a „házastársat” szöveg helyébe a „házastársat vagy a bejegyzett élettársat”,

22. 667. § (2) bekezdés első mondatában a „házasságkötés” szövegrész helyébe a „házasságkötés, a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése”,

23. 667. § (2) bekezdés második mondatában a „házasságkötés” szövegrész helyébe az „ilyen kapcsolat”,

24. 667. § (2) bekezdésében a „házasságból” szövegrész helyébe a „házasságból, bejegyzett élettársi kapcsolatból” szöveg, a „házasságot kötött” szövegrész helyébe a „házasságot kötött, bejegyzett élettársi kapcsolatot létesített”,

25. 670. § (2) bekezdésében a „házastársával” szövegrész helyébe a „házastársával, bejegyzett élettársával”,

26. 679. § (3) bekezdésében a „házastárs” szövegrész helyébe a „házastárs, és a bejegyzett élettárs” szöveg, a „házastársi” szövegrész helyébe a „házastársi, vagy bejegyzett élettársi”,

szöveg lép.

(2) A Csjt.

a) 7. § (2) bekezdésében a „házasság” szövegrészek helyébe a „házasság vagy bejegyzett élettársi kapcsolat”,

b) 22. § (2) bekezdésében az „újból házasságot köt” szövegrész helyébe az „újból házasságot köt vagy bejegyzett élettársi kapcsolatot létesít”,

c) 37. § (2) bekezdésében a „nyilatkozó” szövegrész helyébe a „tizenhatodik életévét betöltött nyilatkozó”,

d) 60. § (1) bekezdésében és a 61. § (4) bekezdésében a „házastársa” szövegrész helyébe „házastársa vagy bejegyzett élettársa”,

e) 64. § (2) bekezdésében a „házastársat és az elvált házastársat, a házastárs és az elvált házastárs” szövegrész helyébe a „házastársat, elvált házastársat, bejegyzett élettársat, volt bejegyzett élettársat, a házastárs és az elvált házastárs, illetve bejegyzett élettárs és volt bejegyzett élettárs”

szöveg lép.

(3) Az At.

a) 3. § (2) bekezdés *d)* pontjában a „kötni” szövegrész helyébe a „kötni, vagy bejegyzett élettársi kapcsolatot létesíteni” szöveg, 3. § (2) bekezdés *f)* pontjában a „házasságkötéséhez” szövegrész helyébe a „házasságkötéséhez, bejegyzett élettársi kapcsolat létesítéséhez” szöveg, 3. § (2) bekezdés *g)* pontjában a „házasságkötése” szövegrész helyébe a „házasságkötése vagy bejegyzett élettársi kapcsolata létesítése” szöveg, a „házasságkötésének” szövegrész helyébe a „házasságkötésének vagy a felek bejegyzett élettársi kapcsolata létesítésének”,

b) 4. § (3) bekezdésében a „házasságkötését” szövegrész helyébe a „házasságkötését, bejegyzett élettársi kapcsolatának anyakönyvezését”,

c) 8. § (1) bekezdésében, a 41/A. § (1) bekezdésében, valamint a 42/A. § (1) bekezdésében a „házasságkötési” szövegrész helyébe a „házasságkötési valamint a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére irányuló”,

d) 12. § (2) bekezdésében a „házassága” szövegrész helyébe a „házassága vagy bejegyzett élettársi kapcsolata”,

e) 13. § (1) bekezdésében az „és házasságkötési eljárásban” szövegrész helyébe a „ , házasságkötési, valamint a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére irányuló eljárásban”,

f) 15. § (2) bekezdésében a „Nem magyar állampolgár és a külföldön élő magyar állampolgár házasulók esetén a házasulók egyike” szövegrész helyébe az „A házasulók egyike – ha magyarországi lakcímmel nem rendelkezik –”,

g) 25. § (1) bekezdésében az „ünnepélyes” szövegrész helyébe a „méltóságteljes”,

h) 28/A. § (2) bekezdésében a „lakóhelyét” szövegrész helyébe a „lakóhelyét, annak hiányában tartózkodási helyét”,

i) 30/A. § (3) bekezdésében az „és házasságkötési” szövegrész helyébe a „ , házasságkötési és a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére irányuló”,

j) A 32. § (1) bekezdés d) pontjában, a 35. § (1) bekezdés b) pontjában, valamint a 36. § (1) bekezdés b) pontjában a „lakóhelyét” szövegrész helyébe az „a lakóhely településének a nevét”,

k) 36. § (1) bekezdés d) pontjában a „házastársának” szövegrész helyébe a „házastársának vagy bejegyzett élettársának” szöveg, a „házasságkötés” szövegrész helyébe az „a házasságkötés vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének” szöveg, a „házasság” szövegrész helyébe a „házasság vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat”,

l) 37. § (1) bekezdés bevezető szövegében, b) pontjában és (2) bekezdése bevezető szövegében a „házasságkötést” szövegrész helyébe a „házasságkötést, a bejegyzett élettársi kapcsolatot”,

m) 38. § (1) és (2) bekezdésében a „házasságkötését” szövegrész helyébe a „házasságkötését, bejegyzett élettársi kapcsolatát”,

n) 39. § (1) bekezdésében a „lakóhely” szövegrész helyébe a „lakóhely, annak hiányában tartózkodási hely” szöveg, a „házasságkötéséről” szövegrész helyébe a „házasságkötéséről, bejegyzett élettársi kapcsolatáról”,

o) 40. § (4) bekezdésében a „házasságkötés” szövegrész helyébe a „házasságkötés, a bejegyzett élettársi kapcsolat”

szöveg lép.

(4) Az Nytv. 17. § (2) bekezdés b) pontjában az „a házasságkötés helye” szövegrész helyébe az „a házasságkötés vagy bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének helye” szöveg lép.

(5) Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény 20. § (3) bekezdésében a „házastárs” szövegrész helyébe a „házastárs, bejegyzett élettárs” szöveg lép.

(6) A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény 45. § (2) bekezdés e) pontjában a „házastársa” szövegrész helyébe a „házastársa, bejegyzett élettársa” szöveg, a 45. § (2) bekezdés a) és g) pontjában a „házastársának” szövegrész helyébe a „házastársának, bejegyzett élettársának” szöveg lép.

(7) A statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény 10. § (4) bekezdésében az „és a bíróságok” szövegrész helyébe a „, bíróságok és a közjegyzők” szöveg lép.

(8) Az Nmtvr. 62/D. § (3) bekezdésében a „házastársával” szövegrész helyébe a „házastársával vagy bejegyzett élettársával” szöveg, a „házassága” szövegrész helyébe a „házassága vagy bejegyzett élettársi kapcsolata” szöveg lép.

18. § (1) Hatályát veszti a Csjt.

a) 2. § (3) bekezdésében az „, az erre rendelt hivatalos helyiségben” szövegrész,

b) 2. § (4) bekezdése.

(2) Hatályát veszti az At.

a) 3. § (2) bekezdés f) pontjában a „magyar menekültügyi hatóság által” szövegrész,

b) 22. § (3) bekezdése,

c) 30/B. § (1) bekezdésében az „és a Magyar Tudományos Akadémia szerkesztésében megjelentetett” szövegrész.

(3) 2010. február 1-jén hatályát veszti az e törvény 5. §-át megelőző alcím, az 5-15. § és a 17. §. E § 2010. február 2-án hatályát veszti.

INDOKOLÁS

1. Az elmúlt évtizedekben Európa szinte valamennyi államában és más földrészeken is szembesülni kellett azzal a társadalmi ténnyel, hogy azt a házasságon alapuló családmódellet, amelyre a családjogi rendszer épül, egyre kevesebben választják követendő példaként. Az élettársi kapcsolatok növekedése a házasság rovására olyan társadalmi tendencia, amelyet az érintett országok jogalkotása aligha hagyhat figyelmen kívül.

A Központi Statisztikai Hivatal 2001. évi adataiból kitűnik, hogy Magyarországon az 1970-es évek elején az élettársi kapcsolatok aránya az összes család százalékához viszonyítva 2,1 % volt, a 2001. évi adatok szerint ez az arány 9,5 %-ra, 2005-re pedig 12,2%-ra emelkedett. Az ezer lakosra jutó házasságkötések száma az 1980. évi 7,5-ről 2000-re 4,7-re, 2006-ra pedig 4,4-re csökkent és ma már minden harmadik új kapcsolat élettársi kapcsolatnak tekinthető. Az élettársi együttélés kezdetben tisztán házasság utáni életformaként nyert teret, de már az 1980-as évek végére a házasságot megelőző, majd egyre inkább annak alternatíváját jelentő együttéléssé vált. Annak is mutatkoznak jelei, hogy az élettársi kapcsolat önálló, tartós, alternatív életformává lesz. Bár ezek a változások meg sem közelítik a nyugat-európai adatokat, ahol az élettársi kapcsolatok számának emelkedése sokkal erőteljesebb, egészen bizonyos, hogy a növekedés trendje nem fog változni és az együttélés, valamint családalapítás formájává hazánkban is mind nagyobb számban az élettársi kapcsolat válik.

Az említett társadalmi tendenciáknak a hatására a nyugat-európai jogrendszerek az utóbbi időben csaknem kivétel nélkül mind eljutottak a korábbi „semlegességi” álláspontról, amely az élettársakat jogon kívüliekként kezelte, a pozitív szabályozásig, amely általában bizonyos társadalombiztosítási juttatásokat, a magánjogban pedig tartási, lakáshasználati és vagyoni jogosultságokat biztosít az élettársak részére. Ebben nyilvánvalóan szerepet játszik annak felismerése is, hogy ma már nem feltétlenül azért választják az együtt élők ezt az életformát, hogy kapcsolatukhoz – különösen annak megszűnése és a jogi rendezésre szoruló kérdések felmerülése esetén – semmiféle joghatás ne fűződjék. Különösen igény van a szabályozásra „a gyengébb fél”: a kisebb keresettel rendelkező, a háztartásban és a közös gyermek nevelésében tevékenykedő élettárs oldaláról, aki a kapcsolat felbomlása esetén megfelelő jogi védelem nélkül teljesen kiszolgáltatottá válna.

Ugyanakkor a jogalkotónak figyelemmel kell lennie arra is, hogy valamennyi országban erőteljesebben jelentkeznek azok a mozgalmak, amelyek az azonos nemű párok partnerkapcsolatának a különneműek házasságával való egyenrangúságát kívánják erősíteni. Magyarországon sem lehet figyelmen kívül hagyni az azonos neműek partnerkapcsolatának jogi rendezettség iránti igényét, ugyanis a jogilag rendezett következményekkel járó házasság intézménye az európai országok többségéhez hasonlóan csak különneműek számára nyitva álló lehetőség.

Ez a két vázolt összekapcsolódó motívum több országban maga után vonta speciális partnerkapcsolati formák kialakítását. Míg a különböző neműek számára az ilyen többletjogokat garantáló élettársi kapcsolat a házasság alternatívája, addig az azonos neműek a legtöbb országban nem köthetnek házasságot. Ebből következően az azonos nemű partnerek kapcsolatuk minél teljesebb körű elismerését kívánják, ugyanakkor a különneműek kapcsolatuk kezdetén vagy fennállása alatt sok esetben nem törekszenek arra, hogy együttélésüket az állam elismerje, ez az igényük inkább kapcsolatuk megszűnésének idejére (egyikük halála vagy a kapcsolat egyikük akaratából való megszüntetése) vagy közös

gyermek születése esetére korlátozódik. Ez utóbbi esetben a kapcsolatban lévő „gyengébb fél” védelme érdekében van szükség speciális szabályozásra.

A megoldásokat illetően a jogrendszerek rendkívüli tarkaságot mutatnak mind az elismert élettársi kapcsolat létrejöttének formája, mind a jogviszony tartalma tekintetében. A több országban ismert és elismert regisztrált élettársi kapcsolat szinte a házastársakéival egyenlő jogokban részesíti az élettársakat (van, ahol a regisztráció lehetősége csak az azonos nemű élettársak részére van fenntartva, például Dániában, Németországban, másutt bejegyzett partnerkapcsolat azonos nemű és különnemű személyek között is létrejöhet, például Hollandiában, Franciaországban), ugyanakkor a bejegyzés nélküli, informális együttélésekhez szinte semmilyen jogkövetkezmény nem fűződik.

2. A Magyarországon hatályos jogban az élettárs fogalmát a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) tartalmazza (685/A. §). Az Alkotmánybíróság 14/1995. (III. 13.) AB határozatában foglaltaknak megfelelően ez a meghatározás nem utal már az élettársak nemére. Az élettársi kapcsolat vagyoni jogi hatásai a Ptk. Kötelmi jogi részének a társaságokról szóló fejezetében található mindössze egy §-ban (578/G. §). Néhány jogszabály (pl. az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény) tartalmaz utalásokat az élettársakra, de sem a családjogi, sem az öröklési jogi viszonyaik nem szabályozottak. Ez a megoldás ma már nem felel meg sem az élettársi kapcsolatok jellegének, sem azok társadalmi megítélésének.

A jognak az a feladata, hogy a társadalomban végbemenő változásokra tekintettel szembenézzon a kérdéssel, hogy Magyarországon is szükség van a jelenlegi szabályoknak a társadalmi változásokhoz való igazítására.

A Javaslattal ezért egyrészt az azonos nemű élettársak számára lehetővé teszi, hogy kapcsolatukat bejegyzett élettársi kapcsolatként tegyék hivatalossá, és váltsanak ki ezáltal a házasság jogintézményéhez hasonló joghatásokat.

Másrészt a fentieknek megfelelően a magyar jogalkotó is elismeri egy olyan jogintézmény létrejöttének szükségességét, amely nemétől és szexuális irányultságától függetlenül minden arra jogosult személy számára lehetővé teszi, hogy élettársi kapcsolatának nyilvántartásba vételét kérje, és ehhez a tényhez további joghatás is kapcsolódjon. A Javaslattal arra kíván megoldást nyújtani, hogy az élettársi kapcsolat nyilvántartásba vételi lehetőségének biztosításával az élettársi életközösség fennállásának a bizonyítását megkönnyítse, másrészt a különnemű élettársak kapcsolatából született gyermek apasági vélelmét rendezze.

Az élettársi kapcsolat nyilvántartásba vétele egy tényhelyzeten alapuló kapcsolat fennállásának bizonyítását könnyíti meg. A közjegyző által nyilvántartásba vett élettársi kapcsolat új jogintézményt nem hoz létre és jogkövetkezményeiben is csak annyiban mutat túl a de facto élettársi kapcsolaton, hogy ha különböző nemű élettársak a regiszterben szerepelnek a nyilvántartásba vételhez apasági vélelem is kapcsolódik.

3. A tárgybeli Javaslattal megelőzően már történt kísérlet a bejegyzett élettársi kapcsolat szabályozására a magyar jogban. Az Országgyűlés 2007 decemberében fogadta el a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló 2007. évi CLXXXIV. törvényt (a továbbiakban: Bét.), amely 2009. január 1-jén lépett volna hatályba. A Bét. a bejegyzett élettársi kapcsolatot

családjogi jogintézményként ismerte el és csak a házasságtól eltérő szabályokra utalt külön. A Bét. – a francia vagy holland szabályozáshoz hasonlóan – minden nagykorú személy számára lehetővé tette volna, hogy nemétől és szexuális irányultságától függetlenül bejegyzett élettársi kapcsolatot létesíthessen. A bejegyzett élettársi kapcsolat anyakönyvvezető előtti akaratnyilvánítással jött volna létre és a tényleges életközösség fennállásától függetlenül bíróság vagy közjegyző szüntethette volna meg.

Az Alkotmánybíróság 2008. december 15-én kihirdetett 154/2008. (XII. 17). AB határozata (továbbiakban: AB határozat) alkotmányellenességet állapított meg és a Bét.-ben foglaltakat a határozat közzétételének napjával megsemmisítette, így a Bét. 2009. január 1-jén nem lépett hatályba.

Az Alkotmánybíróság az indítványok nyomán abban a kérdésben foglalt elsősorban állást, hogy egyrészt a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének a differenciálatlan lehetősége, másrészt a szabályozás tartalma sérti-e az Alkotmány 15. §-ában megfogalmazott, a házasság védelmére vonatkozó kötelezettséget.

Az AB határozat szerint a bejegyzett élettársi kapcsolat jogintézményének létrehozása azonos nemű személyek számára nem alkotmányellenes. A határozat rögzíti, hogy „az azonos nemű személyek számára azonban, akik az Alkotmány alapján házasságot nem köthetnek, a jogalkotónak az Alkotmány korlátai között biztosítania kell egymás irányában a házastársakéhoz hasonló olyan jogállást, amely az egyenlő méltóságú személyként kezelésüket biztosítja.”

„Míg a különemű párok esetében a „házasság vagy élettársi kapcsolat” szabad választás kérdése, addig az azonos neműek jogi lehetőség hiányában nem dönthetnek úgy, hogy a házasság kötelékébe lépnek az élettársi viszony helyett. Hangsúlyozva tehát, hogy bár a házasságon kívüli párkapcsolati formák védelmének kötelezettsége sem a különböző neműek, sem pedig az azonos neműek vonatkozásában nem vezethető le az államnak az Alkotmány 15. §-ában foglalt, a házasság és a család védelmét előíró „intézményvédelmi kötelezettségéből”, az azonos neműek tartós párkapcsolata számára azonban az elismerés és a védelem igénye – mivel ők házasságra nem léphetnek – az emberi méltósághoz való jogból [Alkotmány 54. § (1) bekezdés], és az abból származtatott önrendelkezési jogból, az általános cselekvési szabadságból, illetve a személyiség szabad kibontakoztatásához való jogból [8/1990. (IV. 23.) AB határozat, ABH 1990, 42, 45.] levezethető.”

4. Az Alkotmánybíróság határozatában foglaltaknak megfelelően bejegyzett élettársi kapcsolatot – a német vagy angol szabályozáshoz hasonlóan – csak azonos nemű személyek létesíthetnek. A bejegyzett élettársi kapcsolat létrejöttére a házasságkötés garanciális szabályainak mintájára határoz meg rendelkezéseket a Javaslat. Ennek megfelelően a regisztrált élettársi kapcsolat a házassághoz hasonlóan anyakönyvvezető előtti akaratnyilvánítással jön létre és a tényleges életközösség fennállásától függetlenül bíróság vagy közjegyző szüntetheti meg.

A bejegyzett élettársi kapcsolat joghatásait illetően is általánosságban a Csjt. házasságra vonatkozó szabályai alkalmazandók. Ezzel a Javaslat tulajdonképpen elismeri a bejegyzett élettársi kapcsolatot családjogi jogintézményként, és csak a házasságtól eltérő szabályokra utal külön a törvény. A Javaslat szerint a bejegyzett élettársi kapcsolat a házassághoz hasonlóan anyakönyvvezető előtti akaratnyilvánítással jön létre és bíróság vagy közjegyző

szünteti meg. Tekintve, hogy ez utóbbira a házasság felbontásánál még nincs lehetőség, ezért a közjegyzői megszüntetés eljárásának alapvető rendelkezéseit is tartalmazza a Javaslat azzal, hogy a közjegyzői eljárás részletszabályai az egyes közjegyzői nemperes eljárásról szóló 2008. évi XLV. törvénybe kerüljenek. A jogintézmény a házassággal azonos vagyoni, öröklési jogi joghatásokkal jár. Ugyanakkor a Javaslat a bejegyzett élettársi kapcsolatban élőknek nem teszi lehetővé gyermek közös örökbefogadását. A bejegyzett élettársak egyrészt együttesen nem fogadhatnak örökbe, másrészt arra sincs lehetőségük, hogy az egyik bejegyzett élettárs partnerének gyermekét örökbe fogadja. Úgyszintén nem alkalmazhatóak esetükben a házassági névviselés szabályai, illetve az emberi reprodukcióra irányuló, külön törvény szerinti eljárásoknak a házastársakra vonatkozó rendelkezései.

Az Alkotmánybíróság döntéseiből következően az azonos nemű párok bejegyzett élettársi kapcsolatát a házassággal azonos módon kell szabályozni, a szabályozásban eltérések csak ott lehetségesek, ahol ezen eltérések az azonos neműek közti párkapcsolatok természetéből következnek. Ennek az alapelvnek egy olyan szabályozási forma felel meg a legjobban, amely a jogrendszerben koherenciát teremtve, a házasságra vonatkozó szabályokat általános érvénnyel rendeli alkalmazni. A házasság és a bejegyzett élettársi kapcsolat jogkövetkezményeiben csak ott lehet különbség, ahol ennek alkotmányos indoka van. A törvényjavaslat szövege kizárja, hogy alacsonyabb szintű jogszabály a bejegyzett élettársi kapcsolatra a házasságtól eltérő szabályokat állapítson meg.

5. A Javaslat az élettársi kapcsolatoknak és az azon alapuló személyi és vagyoni viszonyok rendezésének szükségessége az utóbbi évtizedekben – a családjogi intézmény mind általánosabbá válásával – egyre gyakrabban fordul elő. Tekintettel azonban arra, hogy az élettársi kapcsolat keletkezése és megszűnése – ellentétben a házassággal – nem kötődik hatósági aktushoz, annak bizonyítása a különféle jogviszonyokban (öröklés, társadalombiztosítás, stb.) az érdekeltet terheli, a különféle bizonyítási eszközök megítélése pedig a hatósági, bírói gyakorlat által alakult.

Az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásával (a továbbiakban: élettársi nyilvántartás) a jogalkotó biztosítja az élettársi kapcsolatban élő nagykorú, nem cselekvőképtelen személyeknek azt a lehetőséget, hogy az állam igazságszolgáltató tevékenysége részeként jogszolgáltató hatósági tevékenységet végző közjegyző előtt kapcsolatuk fennállásáról, illetve arról, hogy az már nem áll fenn (az előbbi csak közösen, az utóbbit akár egyénileg is) nyilatkozatot tehessenek. E tény a közjegyző bejegyzési, a Magyar Országos Közjegyzői Kamara – amely jelenleg is több ilyen nyilvántartást is vezet (zálogjog, végrendelet) – által működtetett számítógépes adatbázisba, amely létrehoz egy megdönthető vélelmet. Akik a nyilvántartásban az élettársi kapcsolat fenn nem állásáról szóló nyilatkozat bejegyzéséig együtt szerepelnek, azokról – amíg mindkettőjük él vagy bármelyikük utóbb házasságot köt – vélelmezni kell, hogy egymással élettársi kapcsolatban állnak.

A számítógépes adatbázis létrehozásának eredményeképpen e bizonyítási eszközhöz az állampolgárok és azon hatóságok, amelyek számára az feladatuk ellátásához szükséges, komolyabb költség- és időráfordítás nélkül hozzáférhetnek, lényegesen leegyszerűsítve ezzel számos eljárást, illetve az (ellen)bizonyítás terhe is átkerül a hivatalos szervekre. A közjegyzői kamarai nyilvántartás a polgárok személyi és lakcím adatait tartalmazó nyilvántartásból is származó adattartalommal nemcsak a személyek nyilatkozatait, hanem esetlegesen a családi állapotuk megváltozását (házasságkötésüket, illetve bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésüket), illetve halálukat is közhitelesen tanúsítja.

A nyilvántartás – mint új jogintézmény – vezetésére vonatkozó főszabályok (mely adatok és ki által megismerhetően kerülnek a bejegyzésre, ki és mi alapján törölhet belőle) az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény rendelkezései közé kerülnek.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A Javaslat a házassághoz hasonlóan a jogviszony létrejöttére utalással határozza meg a bejegyzett élettársi kapcsolat fogalmát, azzal a két eltéréssel, hogy a bejegyzett élettársi kapcsolatot csak azonos nemű, tizennyolcadik életévüket betöltött személyek létesíthetnek. Tehát – a házasságtól eltérően – kiskorú személyek bejegyzett élettársi kapcsolata még gyámhatósági engedéllyel sem jöhet létre. A bejegyzett élettársi kapcsolat létrejöttének feltételei egyebekben a házassággal azonosak: bejegyzett élettársi kapcsolat két személy anyakönyvvezető előtt tett egybehangzó, személyes és együttes akarat kijelentésével jön létre.

A 2. §-hoz

A bejegyzett élettársi kapcsolat létrejöttére a házasságkötés garanciális szabályainak mintájára határoz meg rendelkezéseket a Javaslat. Ennek megfelelően rendelkezik a felek bejegyzett élettársi kapcsolat létesítését megelőző kötelezettségeiről. A felek bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére irányuló szándékát személyesen kell bejelentés az anyakönyvvezetőnél és igazolniuk kell, hogy a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének nincs törvényes akadálya.

A 3.§-hoz

A Javaslat általánosan egyértelművé teszi, hogy ahol jogszabály a házastársakra, házaspárra vagy a házasságra vonatkozóan állapít meg jogokat vagy kötelezettségeket, azokat a szabályokat a bejegyzett élettársakra, illetve a bejegyzett élettársi kapcsolatra is megfelelően érteni kell.

Így a bejegyzett élettársi kapcsolatra a Javaslat által nem szabályozott kérdésekben a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (továbbiakban: Csjt.) házasságra vonatkozó szabályai alkalmazandók.

A bejegyzett élettársi kapcsolat joghatásait illetően is általánosságban a Csjt. házasságra vonatkozó szabályai alkalmazandók. A Javaslat szerint a bejegyzett élettársi kapcsolat a házassághoz hasonlóan anyakönyvvezető előtti akaratnyilvánítással jön létre és bíróság vagy közjegyző szünteti meg. A jogintézmény a házassággal azonos vagyoni, öröklési jogi joghatásokkal jár. A regisztrálás a bejegyzett élettársi kapcsolatban élők között is az életközösség idejére vagyoni közösséget keletkeztet. Ennek megfelelően a bejegyzett élettársak osztatlan közös tulajdona lesz mindaz, amit a bejegyzett élettársi életközösség ideje alatt akár együttesen, akár külön-külön szereztek, kivéve azt, ami valamelyik bejegyzett élettárs különvagyonához tartozik. Természetesen a bejegyzett élettársak is eltérhetnek szerződésben

a törvényes vagyoni jogi rendszertől és a Csjt. rendelkezéseitől eltérően rendezhetik egymás között, hogy mely vagyontárgy kerül a közös-, illetve a külön vagyonukba. A bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnése esetén a Csjt. 31/A. § - 31/E. §-ban foglaltak irányadók a bejegyzett élettársak lakáshasználatának rendezésére és a Csjt. 32. §-a alkalmazandó az élettársak egymással szemben fennálló tartási kötelezettségére. A bejegyzett élettársakat értelemszerűen megilletik azok a jogok és kötelezettségek, amelyek többségében a házastársakkal már ma is azonos módon járnak az élettársak számára (egészségügyi információhoz jutási és döntési jogok, tanúvallomás megtagadásának joga, összeférhetlenségi szabályok).

Továbbá a bejegyzett élettársakat mindazok az adójogi, munkajogi, szociális, bevándorlási, honosítási stb. kedvezmények megilletnék, mint a házasságban élőket, illetve ugyanazok az eljárási szabályok is vonatkoznának rájuk, mint a házastársakra (pl.: tanúvallomás megtagadásának joga, összeférhetlenségi szabályok). Kiemelhető még e körben, hogy a bejegyzett élettársak törvényes öröklési státusza is a házastársakéval azonos.

Ugyanakkor a Javaslat a bejegyzett élettársi kapcsolatban élőknek nem teszi lehetővé gyermek közös örökbefogadását. A bejegyzett élettársak egyrészt együttesen nem fogadhatnak örökbe, másrészt arra sincs lehetőségük, hogy az egyik bejegyzett élettárs partnerének gyermekét örökbe fogadja.

A közös gyermekké fogadásnak a Csjt. alapján két esete van: amikor házastársak fogadnak – akár együttesen, akár külön-külön (például eltérő időpontban) örökbe, illetve amikor az egyik házastárs a másik gyermekét fogadja örökbe. A Javaslat a bejegyzett élettársak számára közös örökbefogadási jogot egyik említett esetben sem teszi lehetővé.

A bejegyzett élettársak a jogviszony létesítésével egyidejűleg nem vehetik fel egymás nevét, vagyis esetükben nem alkalmazhatóak a házassági névviselés szabályai.

A bejegyzett élettársi jogviszony – jellegéből adódóan – apasági vélelmet sem keletkeztet.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény szabályozza az emberi reprodukcióra irányuló különleges eljárásokat. E rendelkezések a javaslat szerint a bejegyzett élettársakra nem alkalmazhatóak.

A 4. §-hoz

A bejegyzett élettársi kapcsolat – természeténél fogva, egyezően a házasság megszűnésével – a bejegyzett élettársak bármelyikének halálával megszűnik. Megszünteti továbbá a bejegyzett élettársi kapcsolatot az erre hatáskörrel rendelkező hatóság határozata. A megszüntetéssel egyidejűleg rendezendő kérdések kapcsán figyelemmel kell lenni a feleket terhelő kötelezettségek teljesítésére, a jogok és kötelezettségek érvényesítésére, szükség esetén kikényszeríthetőségére. Oly módon kell ezért a megszüntetésről rendelkezni, hogy az azzal egyidejűleg megállapított kötelezettségek hatósági úton kikényszeríthetőek legyenek mind belföldön, mind pedig külföldön. Erre egyértelműen a polgári kapcsolatokat elbíró hatóságok döntései alkalmasak, ezért a Javaslat a megszüntetést bírói polgári peres és közjegyzői nemperes eljárás útján teszi lehetővé.

A bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére a házasság felbontására irányadó szabályokat kell alkalmazni, de a törvény a felek egyező akaratnyilvánítása (közös megegyezés) esetén bírósági eljárásnál rugalmasabb és gyorsabb közjegyzői eljárásban is lehetőséget ad a megszüntetésre, ha a felek a törvényben meghatározott kérdéseket megegyezéssel rendezik.

A bejegyzett élettársi kapcsolat közjegyző általi megszüntetésére akkor van lehetőség, ha a felek a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetését közösen kérik, a jogszabályon alapuló tartás, a közös lakás használata, valamint – az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése kivételével – az élettársi közös vagyon megosztása kérdésében megegyeztek és megállapodásukat közjegyzői okiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalták.

Az 5-6. §-hoz

Szükség van a Csjt.-ben és a Ptk.-ban a bejegyzett élettársat is külön nevesíteni a házastársak mellett, tekintettel arra, hogy ezek a jogszabályok határozzák meg az új jogintézmény közvetlen anyagi jogi joghatásait.

A Ptk. 685/A. §-ában foglalt élettárs fogalom is pontosításra szorul. A hatályos jog ugyanis nem rögzíti az életközösségek egymást kizáró jellegét. Azonban ahhoz, hogy az egyes párkapcsolati formák és azok joghatásai egyértelműen, a jogbiztonságot elősegítő módon egymástól elhatárolhatóak legyenek, szükséges annak a többletfeltételnek a kimondása, hogy az élettársi kapcsolat fennállását nem lehet megállapítani abban az esetben, ha bármelyiküknek házassági vagy bejegyzett élettársi életközössége, vagy élettársi kapcsolata áll fenn.

A 7. §-hoz

A bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére irányuló eljárás, valamint a bejegyzett élettársi kapcsolat anyakönyvezése – a két jogintézményből adódó természetes különbségekre tekintettel – a házasságkötéssel, illetve a házasságkötés anyakönyvezésével azonos módon történik. A módosítások egy része ennek megfelelően pontosítja a normaszöveg tartalmát, a rendelkezéseket a házasság mellett a bejegyzett élettársi kapcsolatokra is kiterjeszti. Így – a házassághoz hasonlóan – a bejegyzett élettársi kapcsolatot a polgármester is létrehozhatja, a bejegyzett élettársi kapcsolat törvényes előfeltételeit okirattal kell bizonyítani, az anyakönyvezésre pedig főszabályként az élettársi kapcsolat létrejöttékor kerül sor.

A bejegyzett élettársi kapcsolat anyakönyvezése új típusú anyakönyv bevezetését teszi szükségessé, mivel az anyakönyvezés során az anyakönyvbe bekerülő adatkör nem teljesen azonos.

A Javaslát részletesen meghatározza a hivatalos helyiségen kívüli házasságkötés és a bejegyzett élettársi kapcsolat hivatalos helyiségen kívül történő létesítésének szabályait is. Mivel a hivatalos helyiségen kívüli házasságkötés és bejegyzett élettársi kapcsolat hivatalos helyiségen kívül történő létesítésének engedélyezése eljárási jellegű kérdés, a részletszabályok az At.-ban nyernek elhelyezést. A szabályozás azt célozza, hogy a házasságkötő termen kívül is biztosítható legyen a házasságkötés méltó kerete, megteremthetők legyenek a házasságkötéshez, bejegyzett élettársi kapcsolat létesítéséhez

szükséges törvényi feltételek, és biztosítható legyen az anyakönyv biztonságos szállítása, tárolása. A hivatalos helyiségen kívüli házasságkötést, illetve a bejegyzett élettársi kapcsolat hivatalos helyiségen kívüli létesítését az eljáró anyakönyvvezető illetékességi területe szerint illetékes jegyzőnek kell engedélyeznie. A jegyző az engedélyezés során megvizsgálja, hogy a termen kívülség törvényben meghatározott feltételei teljesülnek-e. Az anyakönyvvezető azonban jegyzői engedélytől függetlenül megtagadhatja a házasságkötést vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozását, ha annak időpontjában ezek a feltételek mégsem teljesülnek.

A házasságkötés megtagadásának esetköre kibővül, az anyakönyvvezető akkor is megtagadhatja a házasságkötést, ha a házasulók a születendő gyermek családi nevééről nem állapodtak meg.

A § egyéb módosításai pontosítják a származási hely fogalmát, valamint a külföldi házasságkötéshez szükséges tanúsítvány kiállítására vonatkozó rendelkezéseket.

A 8. §-hoz

A jogalkalmazás megkönnyítése érdekében a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére irányuló eljárás szabályai új fejezettel egészítik ki az At-t. Az eljárásra a házasságkötési eljárás szabályai szerint kerül sor figyelemmel a két jogintézmény természetéből eredő különbségekre.

A Javaslat meghatározza a bejegyzést megelőzően az anyakönyvvezető által lefolytatott előzetes eljárás szabályait, amely a bejegyzés törvényes előfeltételeinek meglétét vizsgálja. Megállapítja azokat az eseteket is, amikor az eljáró anyakönyvvezetőnek meg kell tagadnia a bejegyzést. A bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozása megtagadásának esetköre nem teljesen azonos a házasságkötés megtagadásának esetkörével. A házasságkötéshez hasonlóan szabályozza a Javaslat azt, hogy hogyan létesíthetnek bejegyzett élettársi kapcsolatot Magyarországon külföldi felek, valamint azt is, hogyan kell eljárni, ha magyar állampolgár külföldön kívánja bejegyeztetni élettársi kapcsolatát.

A jelenleg használt három típusú (születési, házassági, halotti) anyakönyv mellett új típusú anyakönyv rendszeresítésére is szükség van. A bejegyzett élettársi kapcsolatok anyakönyvezése során ugyanis az anyakönyvvezető nem ugyanazt az adatkört jegyzi be az anyakönyvbe, mint a házasság anyakönyvezésekor. A rovatok elnevezése – ha csekély mértékben is – eltérő.

Bejegyzett élettársi kapcsolatok létesítésére nem valamennyi anyakönyvvezető lesz illetékes, az illetékes anyakönyvvezetők körét az anyakönyvi ügyekért felelős miniszter jelöli ki.

A 9. §-hoz

Több okból szükség van az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény (továbbiakban: Kjnp.) módosítására. Egyrészt a Kjnp. rendelkezik a bejegyzett élettársi kapcsolat közjegyzői megszüntetésének szabályairól, másrészt a bevezetendő Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásának (továbbiakban: élettársi nyilvántartás) részleteiről.

A bejegyzett élettársi kapcsolatot – természeténél fogva, egyezően a házasság megszűnésével – megszünteti az erre hatáskörrel rendelkező hatóság határozata. A megszüntetéssel egyidejűleg rendezendő kérdések kapcsán figyelemmel kell lenni a feleket terhelő kötelezettségek teljesítésére, a jogok és kötelezettségek érvényesítésére, szükség esetén kikényszeríthetőségére.

A bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére főszabály szerint a házasság felbontására irányadó szabályokat kell alkalmazni, de a törvény a felek egyező akaratnyilvánítása (közös megegyezés) esetén és kiskorú vagy tartásra szoruló gyermek hiányában a bírósági eljárásnál rugalmasabb és gyorsabb – új jogintézményként létrehozott – közjegyzői eljárásban is lehetőséget ad a megszüntetésre, ha a felek a törvényben meghatározott kérdéseket közjegyzői okiratba, vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalt megegyezéssel rendezik.

Ennek a speciális eljárásnak alapjait a Kjnp. már – a Pp. mint háttérjogszabály megjelölésével, valamint kifejezetten közjegyzői eljárásokra vonatkozó rendelkezésekkel – megteremtette. A Javaslat ezeket egészíti ki az új – de az Országgyűlés által egyszer már megszavazott és az AB döntésben külön nem kifogásolt – jogintézmény sajátosságainak megfelelően az eltérő illetékességi szabályokkal, a rövidebb határidőkkel és egyéb eljárást gyorsító előírásokkal úgy, hogy a garanciális elemeket továbbra is fenntartja.

Az élettársi kapcsolatoknak és az azon alapuló személyi és vagyoni viszonyok rendezésének szükségessége az utóbbi évtizedekben – a családjogi intézmény mind általánosabbá válásával – egyre gyakrabban fordul elő. Tekintettel azonban arra, hogy az élettársi kapcsolat keletkezése és megszűnése – ellentétben a házassággal – nem kötődik hatósági aktushoz, annak bizonyítása a különféle jogviszonyokban (öröklés, társadalombiztosítás, stb.) az érdekeltet terheli, a különféle bizonyítási eszközök megítélése pedig a hatósági, bírói gyakorlat által alakult.

Az élettársi nyilvántartással a jogalkotó biztosítja az élettársi kapcsolatban élőknek nagykorú, nem cselekvőképtelen személyeknek azt a lehetőséget, hogy az állam igazságszolgáltató tevékenysége részeként jogszolgáltató hatósági tevékenységet végző közjegyző előtt kapcsolatuk fennállásáról, illetve arról, hogy az már nem áll fenn (az előbbit csak közösen, az utóbbit akár egyénileg is) nyilatkozatot tehetnek. E tény a közjegyző bejegyzi egy, a Magyar Országos Közjegyzői Kamara – amely jelenleg is több ilyen nyilvántartást is vezet (zálogjog, végrendelet) – által működtetett számítógépes adatbázisba, amely létrehoz egy megdönthető vélelmet. Akik a nyilvántartásában az élettársi kapcsolat fenn nem állásáról szóló nyilatkozat bejegyzéséig együtt szerepelnek, azokról – amíg mindkettőjük él vagy bármelyikük utóbb házasságot köt – vélelmezni kell, hogy egymással élettársi kapcsolatban állnak.

A 10. §-hoz

A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvényt (a továbbiakban Nytv.) a bejegyzett élettársi kapcsolat, valamint az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartása miatt módosítani kell. A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény egyértelműen meghatározza azokat a kritériumokat, melyeket kötelező adatkezelés esetén törvényben kell biztosítani. A nyilvántartásban kezelt adatok, valamint az ezen adatok igénylésére jogosultak körét a bejegyzett élettársi kapcsolatokra, valamint az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartására tekintettel pontosítani szükséges. A javaslat egyúttal megteremti annak

törvényi feltételét is, hogy az anyakönyvvezető közvetlenül rögzíthesse a nyilvántartásban a születés, házasságkötés, bejegyzett élettársi kapcsolat, valamint a haláleset adatait.

A 11. §-hoz

A közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény 1. § (3) bekezdése a házassági perekre vonatkozóan tartalmazza azt az utalást, hogy a bíróság döntése szükséges a házasság érvényességének, illetőleg létezésének vagy nemlétezésének megállapításához, továbbá a házasság érvénytelenítéséhez és a házasság felbontásához. A törvény 3. §-ában foglalt sommás utaló szabály megfelelő abban az esetben, ha a bejegyzett élettársi kapcsolat érvényességének, létezésének, nemlétezésének megállapítása a per tárgya, illetve, ha a bejegyzett élettársi kapcsolatot a bíróság szünteti meg a házasság felbontására irányadó szabályok szerint. Azonban a Javaslat szerint a bejegyzett élettársi kapcsolatot bizonyos feltételek mellett a közjegyző is megszüntetheti. A közjegyzői megszüntetéssel kapcsolatban is ki kell mondani, hogy a megszüntetésre nem jogosult a közvetítő, ahhoz a közjegyző döntése szükséges.

A 12. §-hoz

A Schengeni Végrehajtási Egyezmény keretében történő együttműködésről és információcseréről szóló 2007. évi CV. törvény 15. §-ának a) pontja adattovábbításra vonatkozó rendelkezést tartalmaz, ezért annak kiegészítése szükséges a bejegyzett élettársi kapcsolatra vonatkozó adatok tekintetében is.

A 13. §-hoz

Tekintettel arra, hogy a Javaslat szerint csak azonos neműek között jöhet létre bejegyzett élettársi kapcsolat, s a Bét. 3. §-a (1) bekezdése szerinti szabály, miszerint a bejegyzett élettársi kapcsolatot megszüntette volna, ha a bejegyzett élettársak egymással házasságot kötnek, értelemszerűen nem került át a Javaslatba, így a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvénynek az egyes büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2008. évi XCII. törvény 3. §-ával beiktatott 192. §-a (2) bekezdésének módosítása szükséges. A kettős házasság vagy a kettős bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése bűncselekményének megállapíthatósága alól kivételt képezett volna az az eset, ha a bejegyzett élettársak egymással kötöttek házasságot, mivel a Bét. ezt automatikusan, külön eljárás megindítása nélkül is a bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnési esetei között szabályozta, vagyis nem állhatott volna fenn a két jogviszony egyidejűleg. Az új szabályozási rendszerben ez az esetkör már nem fordulhat elő, mivel csak azonos neműek létesíthetnek bejegyzett élettársi kapcsolatot, viszont házasságot csak különeműek köthetnek.

A 14. §-hoz

A bejegyzett élettársi kapcsolat kifejezett nevesítése szükséges a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvényben is.

A 15. §-hoz

A nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. tvr. (a továbbiakban: Nmtvr.) módosítását illetően mind az alkalmazandó jog, mind pedig a joghatóság tekintetében potenciálisan ugyanazon jogi kapcsolóelvek (az érintett személyek állampolgársága, lakó- illetve szokásos tartózkodási helye, utolsó közös lakóhelye, a kötelék létesítésének helye) jöhetnek szóba a bejegyzett élettársi kapcsolat esetében is, mint a házasság esetében. A bejegyzett élettársi kapcsolat mint jogviszony több tekintetben hasonlóságot mutat a házassági kötelékkel (közhitelű hatósági nyilvántartásba történő konstitutív hatályú bejegyzéssel jön létre, házasságkötési akadályt keletkeztet, kizárólag formális jogi eljárás keretében szüntethető meg stb.); ez a jogviszony így a házassági kötelékhez hasonlóan meghatározza az ilyen kötelékben állók *személyi állapotát*. Erre figyelemmel nem indokolt eltérő módon szabályozni sem az ilyen kötelék keletkezésére, érvényességére, annak joghatásaira, illetve megszűnésére alkalmazandó jogot, sem pedig az e jogviszonyt érintő jogi eljárásokra irányadó joghatósági szabályokat.

E nemzetközi magánjogi szabályozás legfontosabb gyakorlati következménye az, hogy bejegyzett élettársi kapcsolat belföldi hatóság előtt kizárólag akkor jöhet létre, illetőleg a külföldön bejegyzett élettársi kapcsolat belföldön csak akkor tekinthető érvényesnek, ha ennek anyagi jogi feltételei mindkét fél személyes joga (Nmtvr. 11. §) szerint fennállnak. Amennyiben a felek a magyar hatóságok előtt kívánnak ilyen köteléket létesíteni, a külföldi állampolgárságú félnek a hazai hatóságai által kiállított közokirattal (tanúsítvánnyal) kell igazolnia, hogy a rá irányadó személyes jog szerint fennállnak a kötelék létesítésének feltételei.

Az élettársi kapcsolat anyagi jogi előfeltételeit a feleknek a kapcsolat létesítésének időpontjában fennálló személyes joga szerint kell vizsgálni. Erre figyelemmel magyar állampolgár által külföldön bejegyzett ilyen kötelék belföldi elismerésre (hazai anyakönyvi nyilvántartásba történő bejegyzésre) csak akkor számíthat, ha a köteléket külföldön azt követően létesítik, hogy a bejegyzett élettársakra vonatkozó magyar törvényi szabályozás hatályba lépett. Magyar állampolgár által külföldön korábban létesített ilyen jogviszony esetében ugyanis a magyar jog szerinti anyagi jogi előfeltételek eleve nem teljesülhetnek.

A 16-17. §-hoz

A módosítások – a jogalkalmazást is elősegítő – szövegpontosításokat tartalmaznak.

A 18. §-hoz

A törvény hatályba lépése a kihirdetését követő második hónap első napja, ami a bejegyzett élettársi kapcsolatot létesíteni kívánók számára nyújt mielőbbi lehetőséget a kapcsolatuk jogi rendezéséhez. Az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásának vezetése hosszabb felkészülési időt igényel, ezért e rendelkezések a kihirdetést követő hetedik hónap első napján lépnek hatályba. Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény, valamint a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény módosítása az adattovábbításra vonatkozó, fent ismertetett garanciális követelmények miatt szükséges. A Csjt.-ből hatályukat veszítik azok a rendelkezések, melyek

a házasságkötés hivatali helyszínére vonatkozóan tartalmaztak előírásokat, tekintettel arra, hogy ezek a továbbiakban az At. rendelkezései között nyerneek szabályozást.